

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
❧ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❧

ÅRGÅNG 11
APRIL
1924

Collan-Oljan

Världens förnämsta läder-
preservativ, gör skodonen
absolut vattentäta och minst
- - dubbelt varaktiga. - -

A.-B. Collan-Olje-Fabriken
T. OLSEN - STOCKHOLM

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
Malm Morgsgatan 3, STOCKHOLM
Telefon: 244 88. Norr 244 19

Familjerätt. Hyresärenden.
Testamenten. Bouppteckningar.
Förfrågningar från landsorten
besvaras omgående.

Firma SELMA HÄGGLUND

Parfym-Magasin

Hamngatan 38 - Stockholm

Lager av

Tandborstar, Härborstar, Klädesborstar,
Speglar och Kammar
m. m.

Tel. Norr 84 07 Rikstel. 23 57

Advokat

Eva Andén

Jur. Kand.

Led. av Sveriges Advokatsamfund.
Lilla Vattugatan 14, Stockholm
Tel. 75 76, 75 92, Norr 183 36

Familjerättssaker, Testamenten,
Boutredningar, Hyressaker,
Rättegångar.

Juridiska uppdrag av alla slag.
Även skriftliga förfrågningar.

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDETS SJUKSKÖTERSKEBYRÅER

i Stockholm: Barnhusgatan 6, n. b. Rikstel. 68 98, Allm. Tel. Norr 82 11.

Tel.-adr.: *Sköterskebyrån.*

Byrån mottager sjukbud hela dagen; pr telefon även nattetid.

Föreståndarinnan träffas säkrast $\frac{1}{2}$ 2— $\frac{1}{2}$ 4.

i Göteborg: Vasa Kyrkogata 5. Rikstel. 61 87.

Ledig annonsplats!

Telefon
539
Malmö

Perslow's

**Siden & Manu-
fakturaffär**

Alltid nyheter i största urval

HERTHA

ÅRGÅNG XI

APRIL 1924

HÄFTE 4

De gifta kvinnornas medborgarrätt.

För jämt ett år sedan lämnades i Hertha en redogörelse för det förslag till ny medborgarrättslag, som framlades för 1923 års riksdag, och för dess behandling inom riksdagen.

Som de av frågan intresserade torde erinra sig, undergick det ursprungliga förslaget under behandlingen i lagråd och utskott vissa förändringar, varigenom de gifta kvinnornas rätt till självständighet i medborgarrättsligt avseende utvidgades, men full självständighet bereddes dem dock ej och på denna grund föll förslaget i första kammaren.

Kvinnorna hava sedan dess haft all anledning att med spänning motse frågans utveckling. Skulle lagförslaget fall innebära ett uppskov på oviss framtid, skulle vi kunna våga emotse ett nytt lagförslag som fullt och helt gjorde kvinnans medborgarskap oberoende av äktenskapet eller skulle vi få ett förslag som byggde på det gamla och däri införde vissa förbättringar?

Det förspordes rätt snart att förhandlingar med Danmark och Norge voro återupptagna angående gemensam lagstiftning och att man hade att förvänta ett förslag, därest i huvudsak enighet kunde uppnås.

Förslaget till ny interskandinavisk lagstiftning på detta område ligger nu i form av en kungl. proposition på riksdagens bord. Den bygger på det gamla — inför således icke någon ny genomgripande princip. Grundregeln är fortfarande att en gift kvinna i medborgarrättsligt avseende följer sin man. För dem som väntat att den stora reformen, så som den skymtade i de anföranden i första kammaren som fälldes 1923 års proposition, snart skulle komma är den en besvikelse. Och dock, jag tror att vi genom ett antagande av den föreliggande propositionen skulle nå det väsentliga praktiska önskemålet för de svenska kvinnorna.

Fredrika-Bremer-Förbundet har tidigare framhållit såsom ett första önskemål, att en svenska skall få bibehålla sitt svenska medborgarskap, även om hon gifter sig med en utlänning, om hon kvarbor i Sverige. Detta är tillgodosett, då det föreslås, att svenskt medborgarskap ej skall genom äktenskap förloras förrän hemvist tages i mannens hemland.

Förvärvar mannen under äktenskapet svenskt medborgarskap följer ej automatiskt hustrun med under alla förhållanden. Vid naturalisation skall

hustrun beredas tillfälle få yttra sig, och det säges uttryckligen i motionen, att man genom detta stadgande vill skapa garanti för att hustrun genom männens naturalisation skall förvärva svenskt medborgarskap allenast när det är i överensstämmelse med hennes egen uttalade önskan, ävensom att man därigenom skall kunna pröva, huruvida anledning kan förefinnas att från naturalisationen undantaga några av makarnas barn. Återförvärfvar mannen svenskt medborgarskap genom att taga hemvist i Sverige omfattar detta förvärfv icke hustru, som ej likaledes har hemvist här eller som är hemschild.

En annan ändring, som innebär ett tydligt avsteg från gamla principer, är borttagandet av bestämmelsen, att gift kvinna ej kunde självständigt naturaliseras.

Minderåriga barn inom äktenskapet följa för närvarande alltid fadern i medborgarrättsligt avseende. Jämväl här hava vi att annotera en förbättring, då den faktiska vårdnaden blivit avgörande för vilket medborgarskap barnen skola få, därest föräldrarna hava skiljda medborgarskap.

Utländsk kvinna kommer dock enligt förslaget att nu som förut förvärva svenskt medborgarskap genom giftermål med svensk man oavsett hemvist. Bibehållandet av detta stadgande motiveras främst därmed, att då de flesta utländska lagar stadga, att kvinna genom äktenskap med man av främmande nationalitet förlorar sitt förutvarande

medborgarskap, det skulle uppstå medborgarrättslöshet för dessa kvinnor, med alla därav följande olägenheter. Det erkännes dock att principiellt sett svenskt medborgarskap ej borde förvärfvas förrän makarna toge hemvist i Sverige, och departementschefen yttrar, att om andra länder i större utsträckning komma att som förutsättning för förlust av medborgarskap för kvinna genom giftermål med utländsk man stadga att hon genom giftermålet förvärvar mannens nationalitet, fråga då givetvis med skäl kan uppstå om en ändring av de föreslagna bestämmelserna samt om att tillerkänna den gifta kvinnan även i andra avseenden en mera självständig ställning i medborgarrättsligt hänseende.

Genom ett antagande av den föreslagna nya lagen vore vi inne på reformernas väg på ett område där det är svårt få fram radikala förändringar på den grund att olika länders lagstiftning griper in i varandra. Att Sverige ej nu anser sig kunna gå längre torde främst bero på önskvärdheten att få en med Norge och Danmark enhetlig lagstiftning.

Kvinnorna hava ju sedan länge varit inriktade på att få den gifta kvinnans medborgarrättsliga ställning löst internationellt. Skulle det svenska förslaget bliva lag är det att hoppas, att det skall underlätta de internationella strävandena och bereda väg för ytterligare reformer.

MATHILDA STAËL VON HOLSTEIN.

Hälsingforskongressen.

Den direkta inbjudan, som nu kommit till den Nordiska Kvinnokongressen i Hälsingfors, meddelas härmed.

Den finländska avdelningen av Nordiska Kvinnosaksföreningars Samorganisation har härmed glädjen att utfärda kallelse till det tredje Nordiska Kvinnomötet, som skall försiggå i Hälsingfors under dagarna 3, 4, 5 juni 1924.

Vid detta tillfälle, då för första gången kvinnor från de nordiska länderna samlas i vårt land till gemensamt möte, kommer ett antal synnerligen aktuella frågor att dryftas. Utöver kongressförhandlingarna skall åt deltagarna beredas tillfälle till festlig samvaro, avsett att i sin mån verka som en enande länk mellan de nordiska länderna. Omedelbart efter kongressens avslutning an-

ordnas gemensamma turistresor för huggade deltagare.

Till kongressen äger varje till Samorganisationen anslutet land rätt att sända 15 delegerade och 10 suppleanter. Men därjämte är varje intresserad kvinna från de nordiska länderna berättigad att anmäla sig till mötet, deltaga i diskussionerna och vara med om festligheterna.

Kongressstyrelsen, som, i livligt minne bevarar de talrika tillfällen vid vilka vi finländskor rönt gästfrihet i de andra nordiska länderna, uttalar den glada förhoppningen att i sommar få hälsa många kära utländska gäster välkomna i vårt land.

NORDISKA KVINNOSAKSKOMMITTÉN I FINLAND

Annie Furuholm
ordförande.

Lydia Bergroth.
Maikki Friberg
Tilma Hainari.
Sigrid Heinrichus.
Tekla Hultin.
Nadine Topelius.
Olga Oinola.

Jenny af Forselles.
Hedvig Gebhard.
Ilmi Hallsten.
Elin Holmberg.
Helena Streng..
Aili Wessberg.
Elin Malin.

Margit von Bonsdorff-Edgren
sekreterare.

Till det redan i februarihäftet av Hertha publicerade programmet kunna vi ytterligare meddela att fru Dorothea Schjoldager, Norge, kommer att tala om *Kvinnliga präster* och att assistenten fröken Anna Westergaard, Danmark, inleder diskussionen om *Kvinnornas arbetsvillkor*. Vidare blir det fil. mag. Ada Äijälä, Finland, som håller inledningsföredraget till diskussion om *Fru eller fröken som tilltalsord?* och ingenjör Jenny Markelin-Svensson som refererar *Kvinnans utbildning till självförfärv*. Advokat Mathilda Staël von Holstein, således Sverige, talar om *Gift kvinnas nationalitet* och blir den andra svenska föredragshållaren, då ju

fru Gerda Lindblom åtagit sig att redogöra för vår *Nya äktenskapslag*.

För att göra det lättare för så många som möjligt att deltaga i kongressen, har den finska kongresskommittén trätt i underhandling om nedsättning i biljettpriserna. På såväl Svea- som Borebolagets och även Finska Ångfartygsbolagets båtar har utlovats 20 proc. rabatt. För utländska delegerade är priset för deltagande i kongressen Fmk. 75:—. Närmare upplysningar erhållas genom Nordiska samorganisationens sekreterare i de skilda länderna, hos oss således fröken Axianne Thorstenson, samt genom Kongresskansliet, Vladimirsgatan 12, Hälsingfors, Finland.

Vad som fälles i riksdagens kamrar.

Mångahanda har riksdagen att behandla. Somt gillas, somt gallras ut och därom är intet att säga. Man hissnar vid tanken på villig sanktion av alla de brokiga förslag som bäras fram på motionernas allt häftigare svallande flöde.

I fråga om utsorteringen mödgas man dock tyvärr ofta sätta ett kraftigt frågetecken. I mångt fall accentuerar sig förvånningen till både beklagande och protest.

Vid årets riksdag har som bekant av fröken Hesselgren i första kammaren och av fru Östlund m. fl. i andra väckts motion om återupptagande av utredningsarbetet rörande åtgärder för bättre

vård i vissa fall åt barnsängskvinnor och nyfödda barn. I respektive första och andra kammaren ha fröknarna Hesselgren och Tamm likaledes motionerat om ett extra anslag på 8,000 kr. för irrättande av en slags kuratorsinstitution för de från Landskrona tvångsarbetsanstalt efter ådömd internering frigivna prostituerade kvinnorna med särskild uppgift att hjälpa och omhänderta dem just när de komma ut från anstalten. Den senare motionen är av bägge kamrarna fälld, den förra av andra kammaren. I båda fallen hade motionerna avstyrkts i utskottsbehandlingen.

För tio år sedan beslöt riksdagen den

utredning om vården av obemedlade mödrar och dessas nyfödda barn, som motionärerna vid årets riksdag begärt skulle återupptagas. Det rikhaltiga material som medicinalstyrelsen, vilken erhöll uppdraget, hunnit samla visar med ofrånkomliga fakta och siffror hur ytterligt tvingande till hjälpande åtgärder de förhandenvarande förhållandena äro. Kristidsåren kommo med en del svårigheter för fortsättandet av utredningsarbetet, 1922 avklippes det definitivt med den då beslutade allmänna kommittéupplösningen. Nu har andra kammaren inte sett sig god att tillstyrka ett återupptagande av något statsmakternas åtgörande för att bringa hjälp och vård åt fattiga mödrar i deras svåra stund utan menar att detta må, som förut, bero på initiativ av landsting, kommuner och enskilda donatorer, i den utsträckning sådant kommer att tagas. Den officiella statistikens siffror, som visa att årligen 7- å 8,000 barn dö under första levnadsåret, därav större delen under de första veckorna efter födelsen, synas inte heller ha stimulerat andra kammarens verksamhetsiver.

En av de under årens omskiftelser ofta attackerade "kvinnosakskvinnorna" yttrade en gång i samband med barnmorskornas av motstånd mötta kamp för högre utbildning och förbättrade ekonomiska villkor att vore det herrarna, som födde barn, skulle tvivelsutan de vid förlossningen biträdande hjälparna ha minst professors rang och utbildning och det ekonomiska vederlaget för så dyrbara tjänster mätas efter ett

helt annat och vida högre mått än som nu var fallet.

Det är inte utan sammanhang med den på sitt håll i riksdagen nu uttalade meningena att staten må lämna åsido omsorgen om de obemedlade mödrarna och deras nyfödda barn som denna tankegång rinner en i minnet. — Med glädje har man mottagit underrättelsen om att första kammaren ej delar andra kammarens mening utan givit sitt bifall till motionen.

Motionen om en kuratorsverksamhet till hjälp för de från Landskrona tvångsarbetsanstalt frigivna kvinnorna har ett praktiskt besparingsmoment som kunde varit värt beaktande även från deras sida som annars ej kunde gripas av motionens egentliga syfte: försöket att räcka en uppresande hand åt dessa olyckliga kvinnor när de efter uttjänt tid kastas ut till de nya frestelserna av deras gamla liv. Motionärerna ha pekat på rundgången av internering på tvångsarbetsanstalten, frigivandet efter viss tid, det nästan undantagslösa återfallet i den gamla trafikén och därpå följande ny tvångsarbetsinternering och vad detta betyder av kostnader för staten. Två, tre, fyra, sex och flera gånger återkomma samma individer, i enstaka fall upp till aderton, tjugu, tjuguen och tjugutre gånger. Kuratorsinstitutionen kunde bli till en ren besparingsåtgärd för staten, då den ju hade till uppgift att förebygga återfall i det gamla livet genom hjälp och råd, anvisning av arbete m. m. d. Men inte ens som besparingskalkyl vann förslaget anklang. Motio-

nen avslogs bl. a. med en enkel hänvisning till att statens finanser ej borde belastas med utgiften av dessa 8,000 kronor!

Allt emellanåt frågas redan, i rätt så patetiska tonfall, vad nytt, vad gott ha kvinnorna tillfört samhället genom det dem tillerkända medborgarskapet? Man skulle vilja rekommendera varsamhet med slika frågor så länge en manlig majoritet i riksdagen faller initiativ, som bestämmas av för samhällets angelägenheter direkt medansvariga kvinnors försök att bota på uraktlätelser och försyndelser inom den gamla samhällsordningen.

Två kungliga propositioner.

Den väntade regeringspropositionen om ordnandet av samhällets barnavård har nu avgivits till riksdagen och går i enlighet med det framlagda lagförslaget ut på att sammaaföra och bringa större enhetlighet i barnavårdsarbetet. Den föreslagna barnavårdsnämnden kommer därvid att stå som den gemensamma barnavårdsmyndigheten. Minst en av nämndens fem ledamöter skall vara kvinna.

I proposition till riksdagen har vidare Kungl. Maj:t, då ordnandet av de kvinnliga befattningshavarnas avlösningsförhållanden i sin helhet ej nu framlägges, föreslagit tillfälliga lönetillägg till kvinnliga skrivbiträden vid nyreglerade verk, vilka avlösningsförmåner alltifrån befattningarnas tillkomst varit särdeles lågt beräknade. Propositionen upptar ett tillfälligt lönetillägg

av 120 kronor pr år för de avsedda befattningshavarna. Förslaget motiveras med att summan, 120 kronor, ej kan anses föregripa den lönerogering, som eventuellt kommer att framgå ur 1921 års lönekommittés förslag.

Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte 23—24 april.

F.-B.-F:s årsmöte hålles denna gång i Stockholm, föregått och avslutat med styrelsemöte. Lokal för årsmötesförhandlingarna är Hotel Anglais, där även lunch serveras för deltagarna de båda mötesdagarna.

Årsmötet börjar onsdagen den 23 april kl. 10 f. m., varvid förekommer val av mötesfunktionärer, tillsättandet av valkommitté, redogörelser för förbundets, dess kretsars och skolors verksamhet, revisionsberättelse och fråga om decharge, ekonomisk plan.

Fru Gertrud Törnell lämnar en redogörelse för Årstabygget.

Efter lunchen, kl. 2 e. m., diskuteras "Förbättrad vård åt barnaföderskor" med fru Agda Östlund som inledare. "Riktlinjer till ett F.-B.-F:s uttalande angående förslaget till lösdruvarlag" lämnas av advokat Mathilda Staël von Holstein, vilka därefter diskuteras.

Kl. 8 e. m. är offentligt möte i Läkaresällskapets stora sal, varvid dr. Lydia Wahlström talar om "Domkapiteln och de kvinnliga prästerna". Diskussion.

Torsdagen den 24 april kl. 10 f. m.: Val av medlemmar och suppleanter i styrelsen samt revisorer.

Föredrag om "Samarbete mellan stipendieinstitutionen och kretsarna" av fröken Signe Laurell.

Därefter diskussion av "Upplysningsbyråer för yrkesrådgivning inom F.-B.-F:s kretsar", inledare fru Carola Eklundh.

Efter lunchen kl. 2 e. m.: "Förslaget till lag om samhällets barnavård", föredrag av barnavårdskonsulenten L. Barkman.

Diskussion av "Pensioneringsmöjligheter för kvinnliga affärsanställda", inledare fröken Edith Lindblom.

Kl. 9 e. m. är samkväm med supé anordnat av Stockholmskretsen å restaurang Babel, Kungstornet.

Anmälan om deltagande senast tisdagen den 22 april på förmiddagen till förbundets byrå, tel. 27 62. Supéavgift kr. 6:—.

Ämbetsverken och 1921 års lönekommittés betänkande.

II.

Generalpoststyrelsen anser att behovsprincipens införande i statens avlöningssystem på sätt lönekommittén föreslagit skulle komma att innebära allt för stora lönedifferenser för befattningshavare i samma eller ungefär likvärdig tjänsteställning. Då det väl ovedersägligen torde vara det riktigaste, att lön skall utgå i förhållande till det arbete, som befattningshavaren utför, eller med andra ord, att principen lika lön för lika arbete bör vara den för avlöningarnas utmätande grundläggande, synes det generalpoststyrelsen vara riktigare att, i den mån så är möjligt, söka förbättra det nuvarande lönesystemet i riktning mot sagda principens fullständiga genomförande än att förändra systemet på ett sätt som ytterligare fjärrar det från principen i fråga.

De framhållna sociala synpunkterna vill styrelsen gärna giva allt erkännande. Styrelsen är visserligen icke kompetent att avgöra, huruvida förhållandena f. n. kunna motivera några extraordinära åtgärder från statens sida för nativitetens höjande, men, om sådana åtgärder finnas påkallade, håller styrelsen, i likhet med vad kommittéledamoten Eriksson i sin reservation framhållit, före, att man med dylika åtgärder borde söka nå befolkningen

i dess helhet. Den ringa del, som utgöres av statstjänstemän, torde därvidlag icke hava någon nämnvärd betydelse. Och detta så mycket mindre som man torde våga förutsätta, att ett fortsatt tillämpande av nuvarande grundsatser tillika med en fast och målmedveten, av politiska kastvindar och tillfälliga stämningar oberörd lönepolitik från statens sida torde giva ett fullt tillfredsställande resultat även ur nu ifrågavarande synpunkt. En annan med familjetilläggen förknippad omständighet, som utöver vad förut påtalats i viss mån skulle förtrycka det nuvarande lönesystemet, är att familjetilläggen avsetts utgå med lika stora belopp till tjänstemän placerade på olika dyrortsgrupper.

Mot det sätt, på vilket kommittén utformat sitt förslag till familjetillägg, torde även andra berättigade anmärkningar kunna göras. Så torde delade meningar kunna råda beträffande lämpligheten av att låta tidrymden under vilken familjetilläggen skola utgå vara beroende av befattningshavarens lönegrad.

Vad angår den för kvinnors avlöning ifrågasatta likalönsprincipen, har styrelsen tidigare såsom förutsättning för att den skulle kunna komma i fråga framhållit, att det manliga och

det kvinnliga arbetet verkligt befunnes fullt lika såväl i kvantitativt som i kvalitativt hänseende. Innan någon verkligt tillförlitlig erfarenhet i denna fråga erhållits, synes det styrelsen lämpligast om, särskilt med hänsyn till nuvarande statsfinansiella läge, någon större avvikelse från nu gällande grunder för avlöning av kvinnliga befattningshavare i allmänhet icke behövde vidtagas.

Å de högsta befattningarna, till vilka, såsom kommittén framhåller, befordran sker efter särskilt noggrant urval, torde måhända dock redan nu böra till kvinnor utgå löner, som närmast sig dem, vilka tillkomma män.

Om, i motsats till vad styrelsen vill hålla före, någon saklig grund föreligger för att de löner, som f. n. utgå till kvinnliga befattningshavare, nu skola förhöjas, böra väl de nuvarande kvinnliga befattningshavarna, som fått arbeta för de låga lönerna, i främsta rummet hava rätt till de förhöjda — framför kvinnor som framdeles tillträda befattningar.

Generalpoststyrelsen hyser synnerligen stora betänkligheter rörande kommitténs förslag om gift kvinnas behörighet att inneha statstjänst. Med erkännande att kommitténs ståndpunkt utgör en strängt logisk konsekvens av behörighetslagens antagande i dess nu fastställda form, anser styrelsen det oaktat för sin del att så allvarliga olägenheter härav kunna uppstå, att det vore lämpligast, att bibehålla den nu för postverket gällande

bestämmelsen i andra stycket i 4 § avlöningsreglementet.

Den föreslagna höjningen av de kvinnliga befattningshavarnas pensionsålder har väckt styrelsens stora tvekan. Erfarenheten har i många fall givit vid handen, att inom postverket kvinnor icke ens till den nuvarande pensionsåldern kunna lämna ett fullt tillfredsställande arbete.

Styrelsen vill dock ej, därest en sådan höjning vid de övriga kommunikationsverken anses tillräddig, påyrka något undantag beträffande postverket.

Såsom sammanfattning av sitt anförande vill styrelsen:

»dels bestämt avstyrka såväl införande i statens lönesystem av den s. k. behovsprincipen som ock andra av lönekommittén förordade ändringar av de för manliga befattningshavare f. n. gällande avlöningsprinciper,

dels ock hemställa om sådan omarbetning av kommittéförslaget, att för de kvinnliga befattningshavarna upprättas en särskild löneplan så anordnad, att minsta möjliga rubbning sker beträffande nu befintliga kvinnliga befattningshavares löner.»

Telegrafstyrelsen har verkställt undersökning dels bland befattningshavarna å Stockholms telegrafstation och dels bland de till 9:e lönegraden hörande linjemästarna vid hela verket för att utröna i vad mån barnförsörjande befattningshavare genom barn tilläggen skulle vinna kompensation för löneminskningarna. Av

undersökningen framgår att vid stationen finnas 50 manliga ordinarie tjänstemän, som äro barnförsörjare i kommitténs mening. Av dessa skulle med tillämpning av kommitténs förslag 22 fått sin inkomst minskad med i medeltal 172 kronor pr man under det de återstående erhållit inkomstökning med i genomsnitt 194 kronor pr man. Av de 44 barnförsörjande linjemästarna med lägst 1 och högst 7 — i medeltal 2, 3, 4 — barn skulle 18 erhålla en totalinkomst överstigande deras nuvarande med i genomsnitt 166 kronor pr man under det att 25 skulle erhålla en totalinkomst understigande deras nuvarande med i medeltal 276 kronor pr man samt 1 oförändrad löneinkomst.

Styrelsen yttrar att man må icke förvåna sig över att föremålen för denna kommitténs välvilja icke känt sig så helt övertygade av de »sociala synpunkter», ur vilka familjetilläggsprincipens införande jämväl motiverats, utan enhälligt ställt sig avvisande mot att få principen i fråga å sig tillämpad.

icke heller kommitténs mening i fråga om de kvinnliga befattningshavarnas löneställning efter behörighetslagens genomförande kan telegrafstyrelsen gilla.

Behörighetslagen i och för sig innebär intet annat än att kvinnor skola med vissa undantag kunna inneha sådana tjänster, som till följd av gällande bestämmelser avsetts endast för män, och såsom följd härav lära ock män kunna inneha tjänster, som hittills på enahanda sätt avsetts endast

för kvinnor. Ingen annan ändring av nu gällande bestämmelser är påkallad än att dels rubrikerna till löneplanerna och till tjänsteförteckningarna strökes och dessa helt enkelt betecknades »A» och »B», dels vissa likabenämnda befattningar i de två tjänsteförteckningarna namnändrades till förekommande av förväxling och dels regler infördes i fråga om övergång från löneplan A till löneplan B och omvänt.

Om man, för att till det yttersta tillmötesgå det speciella kravet från kvinnohåll på formell likställighet med männen och möjligen även för att åstadkomma en viss förenkling i avlöningsbestämmelserna, skulle vilja inpassa de kvinnliga tjänsterna i samma löneplan som för männen, kan detta ske antingen med utgångspunkt från de nuvarande lönesiffrorna för kvinnor eller ock genom att man söker väga de kvinnliga befattningarna i kvalitativt hänseende mot de manliga.

Styrelsen framlägger intet förslag till inplacering, då styrelsen förutsätter, att en ny allmän utredning för hela statsförvaltningens vidkommande måste komma till stånd.

Mot den föreslagna höjningen av pensionsåldern för kvinnor saknar styrelsen giltiga skäl att göra erinran.

Den föreslagna förändringen angående gift kvinnas ställning finner styrelsen opraktisk och kostsam. Telegrafstyrelsen anser sig böra påyrka bibehållandet av nuvarande andra stycket i 4 § av avlöningsreglementet.

Reservation. Byråchefen Hamilton har så till vida uttalat skiljaktig mening att han, i anslutning till kommunikationsverkens lönenämnds utlåtande över kommittéförslaget, ansett inplacering av de nuvarande kvinnliga befattningarna å en gemensam tjänsteförteckning icke böra ske med utgångspunkt från nu utgående löner till kvinnliga tjänstemän utan enligt den av telegrafstyrelsen omförmälda kvalitativa inplaceringsmetoden, kombinerad med ett löneavdrag förutom till täckandet av statens merkostnader för pensionsändamål, jämväl av mer eller mindre provisorisk art för undvikande av väsentligt ökade statsutgifter.

Järnvägsstyrelsen anför i sitt yttrande till en början, att, då kvinnornas lönefråga uppenbarligen kan lösas fullt ut lika väl i anslutning till nuvarande avlöningssystem, styrelsen icke kan finna det annat än onödigt och — då kommitténs avlöningsprinciper äro åtminstone högst omtvistliga — jämväl olyckligt, att kvinnornas lönefråga blivit sammankopplad med de föreslagna ändringarna i bestående system.

Införandet av behovsprincipen, åtminstone så som kommittén utformat densamma, måste enligt styrelsens åsikt innebära, att staten icke skulle avlöna alla sina befattningshavare efter värdet av deras arbete; i själva verket skulle staten låta vissa befattningshavare genom löneavdrag helt eller delvis betala andras högre lön.

Styrelsen håller före, att relationen i avlöningshänseende olika befattningshavare emellan bör bestämmas utslutande med hänsyn till värdet av deras arbetsprestationer, därvid naturligtvis även måste beaktas förhållandena i förevarande avseende å den allmänna arbetsmarknaden.

Styrelsen finner såväl praktiska som principiella skäl på ett avgörande sätt tala mot behovsprincipens införande i lönesystemet.

Beträffande kvinnolönerna uttalar sig styrelsen principiellt för lika lön för män och kvinnor i samma befattningar, men förklarar sig å andra sidan ej blind för att den kvinnliga arbetskraften, därest denna princip tillämpas utan inskränkning, kommer att ställa sig i viss mån dyrare än den manliga på grund av kvinnornas tidigare pensionering, deras längre livslängd och större sjuklighet. Ett avdrag förordas sålunda, men detta bör beräknas lika för alla kvinnliga befattningshavare och icke såsom kommittén föreslagit efter fallande skala. Att låta kvinnorna i de sämre avlönade befattningarna i högre grad än de i sådant avseende förmånligare ställda kvinnorna drabbas av bördor, som ha va sin orsak i för kvinnokönet såsom sådant utmärkande egenskaper, torde nämligen ej kunna betraktas såsom med rättvisa och billighet överensstämmande. Styrelsen pekar också på de praktiska olägenheterna av en växlande skala vid avlöningarnas uträknande.

Styrelsen hyser stora betänkligheter

mot den kvinnliga pensionsålderns höjande utöver nuvarande 60 år, då styrelsens erfarenhet tyder på att kvinnliga befattningshavare i regel äro uttjänta vid nämnda ålder.

Beträffande den gifta kvinnans ställning har styrelsen icke funnit något behov f. n. föreligga att borttaga den obetydliga inskränkning i hennes behörighet att innehava statstjänst, som nu finnes.

Styrelsen framlägger ett, enligt styrelsens förmenande, rättvist förslag till rent mekanisk inpassning av nuvarande kvinnliga befattningar i den manliga löneplanen.

Slutligen är att anteckna att kvinnorna erhållit en lika oväntad som — såsom vi hoppas — värdefull hjälp från Uppsala läns hövding och Stockholms överståthållare.

ELIN RHEBORG.

Kringblick.

Spanska framsteg. Den romanska världen — med undantag av Frankrike — accepterar efter hand de anspråk på delaktighet i medborgarskap som även dess kvinnor känna som sin enkla rättighet. Mussolini gav italiensorna kommunal rösträtt i somras, trogen sitt löfte till Internationella kvinnorösträttsalliansen. Ett bud från Spanien förmäler att dess militärdiktator, general Primo de Rivera, inte heller varit obenägen att lyssna till krav i denna riktning. Vid en uppvaktning, som *Consejo Supremo Feminista* med sin ordförande Señora Doña Isabel de Palencia som ledare av deputationen, nyligen gjorde hos dagens mäktige man i Spanien, för-

klarade denne med utsökt älskvärdhet att det var hans avsikt att med vissa restriktioner bevilja kvinnorna rösträtt.

Sedan detta hände, har ett reformförslag av den kommunala rösträtten framlagts, vilket bl. a. gör kvinnorna röstberättigade och valbara. Går förslaget igenom är det första steget taget till att göra spanjorskorna till fullmyndiga medborgare.

Det är i övrigt en energisk kvinnorörelse som på de senare åren framträtt i Spanien. *Consejo Supremo* omfattar ensamt tio föreningar, och utanför detta finnas andra betydande kvinnosammanslutningar, däribland främst *Accion Catolica*, vilka alla arbeta för politisk rösträtt åt kvinnorna.

Hur spanjorskorna för övrigt ha det? Mest som hos oss, tycks det. Alla yrken äro öppna för kvinnliga filosofie, medicine och juris doktorer. Högskolor och universitet stå öppna för dem, med rätt att avlägga respektive examina, d. v. s. teologi talas inte om!

På Londonutställningen. Engelskorna ämna ha en alldeles egen mottagningspaviljong på sommarens stora "Inter-Empire Exhibition" i London. Man har redan förvärvat plats för den inom utställningsområdet, och man menar att den skall bli på en gång ett samlings- och upplysningscentrum för de kvinnliga utställningsbesökarna. Det tyckes med ett ord bli en sorts motsvarighet till vårt Baltiska Årsta.

Man kan leta upp den i "Eastern Section, North, Site 30 A".

Återigen Indien! Stri Dharma, den välredigerade indiska kvinnotidningen som ges ut i Adyar, Madras, riktar de hjärtligaste lyckönskningar till Miss Mithan Tata och Miss S. B. Hazra vid bådaderas nästan samtidiga första officiella framträdande som försvarsadvokater inför domstol.

Besökarna av de internationella kvinnorösträttskongressen i Genève 1920 och Rom 1923 behöva säkert inte leta alltför länge bland sina hägkomster för att minnas dessa två hinduiskors behagfulla gestalter, där de mjukt gled fram i sina fantasifula och rika orientaldräk-

ter i gruppen av ännu andra landsmaninnor. Nu ha de båda slutat sina juridikstudier i England, och med vederbörliga diplom på fickan äro de nu åter i sitt hemland för att där ägna sig åt sitt yrke.

Miss Hazra har haft den lilla triumfen att göra sin debut vid Patna överrätt, som hon tidigare nekats tillstånd att tillhöra. Miss Tata praktiserar i Bombay, och hälsades hjärtligt välkommen av den presiderande domaren när hon gjorde sin första inställelse vid Överrät-ten där.

Kina distanserar oss. Kinesiskorna i Wuchow hålla på att grunda en daglig vecko-tidning lyder rapporten från fjärran Ös-tern. Vi bli i sanning på efterkälken!

Dej planerade tidningen, som synes ha alla utsikter att verkligen komma till stånd och som ämnar engagera kvinnligt arbete i stor utsträckning, skall verka för allmän rösträtt, samskoleundervisning samt — utbildning i modern huslig ekonomi. Således revolutionerande tendenser t. o. m. i den av seden sanktionerade kosthållningen. Troligen inga svalbon längre, kanske inte grodlår en gång! Vad allt lär väl inte den kinesiske mannen få uppleva sedan kvinnorna på obundna fötter går in för modern utbildning och med en daglig tidningspropogandamakt i sin hand söker skapa om det gamla kineseriet.

Amerikas tolv förnämsta kvinnor. Det var en något delikat uppgift som Senorita Graciale Mandujano, delegerad för Chile vid Pan-amerikanska kongressen i Baltimore 1922, hittade på då hon där framkastade idéen att en nominering av de tolv förnämsta amerikanskorna skulle företagas. Men inte ens för detta var man rädd i Amerika, och efter ett års undersökningar och — påtryckningar, vågar man förmoda, har nu faktiskt officiellt fastställts av den för ändamålet utsedda kommitén, vilka tolv kvinnor som på olika områden representera vad mest framstående Amerika har att bjuda

Några stycken av dessa namn äro oss välbekanta, och vi sanktionera allernådigst valet såsom särdeles välbefogat. De övriga del-

giva vi — med den totala okunnighetens reser-vationslösa likgiltighet.

Främst står Jane Addams, Chicago, t. o. m. bokstavsordningen blir rättvis i detta fall. Behövs det här pekas på Hull House's grundare och organisatör, på det verkliga fredsarbete Jane Addams representerar?

Vi överge bokstavsordningen, därmed korri-grande rangordningen efter eget tycke: Car-rie Chapman Catt, New-York, ingen mera presentation nödig. Vidare Edith Wharton, New-York, för närvarande bosatt i Paris. Hennes författarskap torde också vara känt, antagligen läses även hos oss "The House of Mirth", The Hermit and the Wild Woman", "Tales of Men and Ghosts" m. fl. av hennes böcker.

Därefter till de utom U. S. A. såsom storheter mindre kända, men som hädanefter böra i-hågkommas som en av de stora stoly: Cecilia Beaux, New-York, "konstnärinna, som vunnit berömmelse i U. S. A. och utomlands" lyder kvalifikationsintyget, vem supplerar upp-giften om genren?; Annie Jump Can-non, Cambridge, Mass., under ett kvarts sekel astronom vid Harvard observatoriet och författare till berömda astronomiska arbeten; Anna Botsford Comstock, Ithaca, N. Y., konstnärinna, träsnitt, samt professor i naturalhistoria; Minne Madder n Fisk, New-York, skådespelerska, särskilt Ibsen-tolkare; Louise Hower, New-York, operasångerska; Julia Lathrop, Rockford, Ill., ofta tillfällig inneväanare i Hull House, Chicago, framstående socialfilantrop, särskilt sysslände med barnlagstiftning, uppfostringsfrågor samt sinnessjukvård; Flo-rence Rena Sabin, Baltimore, professor i anatomi och histologi; M. Carey Thomas, Bryn Mawr, Pa., första kvinnliga kuratorn vid Cornell-universitetet, förfat-tare och pedagog; Martha van Rens-selaer, Ithaca, N. Y., professor i huslig ekonomi och föreståndare för detta departe-ment vid Cornell.

Den 28 april samlas dessa storheter som he-dersgäster vid en bankett som gives av Nation-al League of Women Voters i Buffalo. Men

placeringen av dessa inkongruenta storheter? Hur mände den avlöper?

I verkligt amerikanskt stor stil kommer det hela emellertid att arrangeras. Man väntar 1.200 kvinnliga deltagare i banketten, representerande 43 av de Förenta Staterna. Mrs Maud Wood Park presiderar i egenskap av ordförande i "the League", och "toast-mistress", denna omistliga faktor vid en amerikansk festmåltid — hur blir det, det spirituellt livande få väl talarna och Miss Katharine Ludington som dessas introduktör ensamma bestå till det officiella isvattnet — är redan utsedd. Måtte na filantropi, målning, astronomi, politik, naturalhistoria, scenen, musiken, barnavård, anatomi, uppfostran, huslig ekonomi och litteratur trivas sida vid sida av varandra.

Riksdagen och privatläroverken.

Statsutskottet och andra kammaren i överensstämmelse med detta ha i dessa dagar gått till attack mot de enskilda läroverken genom att binda statsanslagens beviljande till omedelbara och hårt verkande restriktioner. Första kammaren har med amper kritik av utskottsförslaget avvisat det med 69 röster mot 16.

Frågan går således till gemensam votering.

Svenska Kvinnornas Nationalförbund

sammanträdde till årsmöte torsdagen den 10 april å Stockholms Lyceumklubb under fru Bertha Nordensons ordförandeskap. Sedan de ordinarie förhandlingarna ägt rum höll fröken

Anna Kempendahl föredrag över *Kvinnlig slöjd*.

Meddelande lämnades att S. K. N. kommer att vid Internationella kvinnoförbundets exekutivmöte i Köpenhamn instudande maj representeras av sin v. ordf. dr. Malin Wester-Hallberg, då ordföranden, fru Bertha Nordenson, är förhindrad närvara.

De internationella permanenta kommittéernas företrädare i Köpenhamn bli: finanskommittén fru Elisif Théel, presskommittén fröken Sigrid Ulrich, kommittén för lagar rörande kvinnans rättsliga ställning advokat Mathilda Staël von Holstein, kommittén för fred och skiljedom dr. Ingegerd Palme, röstrettskommittén fröken Ellen Kleman, kommittéerna för lika moral och bekämpande av handel med kvinnor och för allmän hälsovård dr. Malin Wester-Hallberg, kommittén för uppfostran fröken Ellen Terserus, kommittén för in- och utvandring fru Sigrid Molin, yrkeskommittén fröken Margit Malmsten.

Årstasoaré på Stockholms Grand Hôtel.

Det arbetas på allvar med att få i gång vårt Årsta-hus. Den 9 dennes hade Årstakommittén en ståtlig soaré på Grand Hotel i Stockholm för att lägga fram sin plan och stimulera deltagandet i den. Den stora spegelsalen fylldes av en förväntansfull publik, och kronprinsessan, som ådagalagt sitt livliga intresse för saken, hade infunnit sig.

Det var fröken Ida von Plomgren som fått på sin lott att orientera de närvarande i frågans läge, och, på en gång saklig och roande, gjorde hon en kort exposé av planens uppkomst

och utveckling och vad man nu för dess verkliggörande väntar av de svenska kvinnorna. Ett guldregn av tecknade andelar, ymnigt och ihållande, då varje andelsdroppe endast representerar femtio kronor, är vad man begär, det är några stycken hundratusenden kronor man behöver. Men man har tro på att de komma.

(De i entrén befintliga listorna fingo också villiga påtecknare.)

Efter fröken von Plomgrens livliga kåserande föredrag följde en musikavdelning, varvid man fick njuta av Märta af Klintbergs utsökta Chopintolkning och Marianne Mörnerns härliga sång i saker av Rubinstein, Peterson-Berger, Alfvén, Järnefelt och Melartin.

Plastiska danser av elever vid Anna Behles rytmikinstitut utgjorde programmets avslutning.

Kretsstyrelsemöte i Hälsingborg.

I enlighet med de tankar angående samarbete mellan kretsarna, som fru Elisabeth Quensel framlade i sitt föredrag vid F.-B.-F:s årsmöte i Göteborg, hade Hälsingborgskretsens styrelse inbjudit representanter för kretsarna i södra Sverige till sammanträde lördagen den 29 mars 1924.

Kallelsen hörsammades av kretsstyrelserna i Malmö, Lund, Ystad, Svalöv, Kristianstad, Båstad, Landskrona och Halmstad och på utsatt tid samlades 28 kretsstyrelserepresentanter å Gamlegård i Hälsingborg.

Efter intagen lunch, under vilken deltagarna hade tillfälle att stifta personlig bekantskap med varandra, öppnade ordföranden i Hälsingborgskretsen, fröken Signe Wennberg, mötet med en varm välkomsthälsning.

Till ordförande valdes fröken Signe Wennberg, Hälsingborg, och fru Elisabeth Quensel, Malmö, till sekreterare fru Astrid Gierow och fröken Signe Rosentwist, Hälsingborg.

Första diskussionen gällde Kretsarnas samarbete och inleddes av fru E. Quensel, som påpekade dels fördelen av en gemensam planläggning av föreläsningsturnéer m. m.

dels svårigheten i att på förhand stadfästa hela programmet för året. Ökandet av stipendiefonden vore en viktig uppgift för kretsarna. En liten årlig avgift, exempelvis 10 öre pr medlem, borde avsättas och insändas vart 5:e eller 7:e år, samtidigt med att man på ett eller annat sätt sökte åstadkomma något större tillskott till länets stipendiefond.

För tillfället vore det dock kretsarnas främsta plikt att understödja förbundets allmänna verksamhet. Statsanslagets och dyrtidstilläggets bortfallande ha bidragit till de ekonomiska svårigheterna.

Bästa sättet att stödja förbundet vore dock att sprida kunskap därom. I samband med redogörelsen för förbundets årsmöte borde varje år upplysningar lämnas om dess verksamhet, gärna av en styrelsemedlem från någon annan krets. Skioptikonbilder från förbundets och kretsarnas arbete vore även att rekommendera.

Kretsstyrelsemöte borde hållas helst varje år före förbundets årsmöte.

Efter ordförandens tack till fru Quensel vidtog en livlig diskussion, vari bl. a. fröken S. Laurell skisserade ett förslag till samarbete mellan stipendienämnden och kretsarna, fru A. Herrlin föreslog något praktiskt företag, t. ex. en rådfrågningsbyrå, såsom mest effektivt att på samma gång vara till gagn och göra förbundet känt.

Mötet beslöt enhälligt att kretsstyrelsemöte skulle äga rum varje år, helst före F.-B.-F:s årsmöte; att söka anordna föredragsturnéer av dr. Lydia Wahlström, fröken Ida von Plomgren och fru Ester Lutteman samt att betona önskvärdheten av att rådfrågningsbyråer upprättas inom kretsarna.

Hälsingborgskretsens sekreterare, fru A. Gierow, redogjorde därpå för kretsens verksamhet under vintern. För att i största möjliga mån tillgodogöra sig de lokaler i Gamlegård, som dr. Martha Henning från oktober månad ställt till kretsens disposition, har styrelsen försökt att så ofta som möjligt samla medlemmarna till sammankomster av olika slag. Sålunda ha 8 större möten arrangerats med föredrag och samkväm. Desutom har varje tors-

dag anordnats s. k. klubbafton. Styrelsen har därmed äsyftat dels att sammanföra kvinnor från olika samhällslager, förmå dem att intressera sig för varandra och ta del i varandras angelägenheter, dels att bjuda på verkligt god underhållning, högläsning med åtföljande samspråk, sång och musik. Av allt att döma, yttrade talarinnan, äro vi därmed ett litet stycke på väg mot det mål, som vi satt oss före.

Härefter inledde fröken S. Wennberg diskussion av frågan *Möjligheten för F.-B.-F:s-kretsar att ta upp idén om studiecirklar, aftonskola m. m.*

Fröken W. refererade till sitt föredrag vid årsmötet i Göteborg, där hon bl. a. påpekat betydelsen av att vinna ungdomen för vårt arbete, icke enbart för förbundets skull utan även för ungdomens egen skull. Försök har nu gjorts att genom en upplysningsbyrå komma i kontakt med de unga, men nödvändigt vore att finna nya vägar på vilka de kunde nås. En sådan väg är anordnandet av instruktiva kurser. Efter en skildring av Stockholmskretsens aftonskola påpekade tal. att målet för detta arbete ej finge vara endast bibringandet av ett visst mått kunskaper, lika betydelsefull är en stark påverkan från lärare till elever och en strävan att härigenom närma klasserna till varandra.

Som exempel på kurser, lämpliga för kretsarna, nämndes sådana i kommunal och frivillig barnavård och andra sociala ämnen med dels teoretisk, dels praktisk undervisning, litteratur och konsthistoria, språk m. m.

Den därpå följande livliga och intressanta diskussionen fick utgöra svar på frågan.

Sista punkt på programmet var överläggning om årsmötets program. Mötet beslöt enhälligt att föreslå som diskussionsämne: "Upprättandet av upplysningsbyråer inom kretsarna och önskvärdheten av en central i Stockholm för upplysningsverksamheten (i enlighet med det av fröken S. Wennberg i Göteborg framlagda förslaget)."

Fru Quensel inbjöd de närvarande till kretsstyrelsemöte i Malmö nästa år, vilket mottogs med stor tacksamhet.

Efter gemensam middag avslutades dagen med gemytligt samspråk. Deltagarna skingrades. Ett förnyat intresse för vårt arbete och en känsla av starkt samhörighet kvarstå som behållning av vårt första kretsstyrelsemöte.

Astrid Gierow.

Från F.-B.-F.-kretsarna.

A r v i k a k r e t s e n sammanträdde till årsmöte den 28 februari, varvid styrelsen, som utgjorts av fruarna E. Hallin, ordf., Greta Rogstadius, v. ordf., Lilly Sjöstedt, kassaförvaltare, Hilma Jansson, sek., Tekla Olsson och Anni Robsam, omvaldes, liksom revisorerna fröken Beda Öberg och fru Hildur Winblad.

B o r å s k r e t s e n s årsmöte ägde rum den 12 mars å flickskolans lokal under ordförandeskap av fru Leonore Odenerants. Vid företaget val utsågos änyo till ledamöter av styrelsen fru Leonore Odenerants, ordf., fröken Valborg Carlström, v. ordf., fru Ingrid Carlbaum, sek., fru Sara Lapidus, kassaförvaltare, fru Hanna Kindstrand, fröken Hanna Sjöberg och fru Elisabeth Bohlin. Till revisorer omvaldes fru Dagmar Borg och fröken Ebba Nilsson med fröknarna Ruth Carlström och Elsa Andersén som suppleanter.

Efter förhandlingarnas slut höll dr. Elin Odenerants ett föredrag om *Y r k e s f a r o r* och *Y r k e s h y g i e n*.

G ä v l e k r e t s e n hade den 14 mars anordnat ett möte, varvid artisten N. Breitholtz höll föredrag om *H e m k u l t u r*.

Till ledamot av den kommitté, som stadens kvinnoföreningar tillsatt i syfte att söka åstadkomma ett vilohem för husmödrar, insattes som representant för kretsen fröken Ellen Flensburg.

J ö n k ö p i n g s k r e t s e n hade den 1 mars ofökatligt möte å Vallhallasalen, varvid advokat Mathilda Staël von Holstein, Stockholm, talade över ämnet *L i k a l ö n p r i n c i p e n* och *k v i n n o r s t i l l t r ä d e t i l l s t a t s t j ä n s t*.

Efter föredragets slut sammanträdde kretsen till årsmöte å Margaretaskolan. Vid förrättat val utsågos ånyo till medlemmar av styrelsen fruarna Thyra Schartau, Anna Hall, Gerda Roempke, Anna Ljungberg, Sigrid Sörensen, Alma Weinberg och Elin Neuman samt frökarna Schänberg, Emma Aulin och Elsa Persson. I stället för fru Lina Andrén, som undangett sig återval, nyvaldes fru Cissi Söderberg. Revisorerna, fru Clara Lindell och fröken Thyra Johansson, återvaldes.

Mötet avslutades med tesupé och samkväm, med musikavdelning och recitation av Fredrika Bremers Örninnan.

Kristianstads kretsen hade i början av mars anordnat ett diskussionsmöte i ämnet *Samarbete mellan skola och hem* å Frimurarehotellets lokaler med inledningsföredrag av dr. Birger Sjövall och under ordförandeskap av fru Säve-Andersson. På den livliga och givande diskussionen följde samkväm med tesupé.

Karlstads kretsen sammanträdde den 12 mars under ordförandeskap av fru Gerda Hellberg, som lämnade meddelande om F.-B.-F:s blivande årsmöte i Stockholm samt om det utfärdade uppropet i syfte att intressera de svenska kvinnorna för byggandet av ett deras eget gemensamma klubb- och boningshus i Stockholm.

Dr. Gullé Ivarsson-Pauli höll därefter föredrag om *Rashygien*, varpå följde en stunds tankeutbyte. Kretsen beslöt slutligen på förslag av dr. Ivarsson-Pauli att taga ett initiativ i fråga om flickornas möjligheter att i Karlstad att erhålla billigare gymnasiundervisning.

Landskrona kretsen höll sitt årsmöte den 27 februari under ordförandeskap av fröken Brita Trägårdh. Års- och styrelseberättelser föredrogos, och efter beviljad decharge förrättades ordinarie val. Efter förhandlingarnas slut följde en liten teaterföreställning, sång och musik samt därpå samkväm.

Malmö kretsen hade den 14 mars möte å Palladiums festvåning under fru E. Quensels ordförandeskap.

Efter föreningsärendena, som bl. a. berörde förbundets skrivelse till k. m:t med anledning av 1921 års lönekommittés betänkande, höll fröken Hedvig af Petersens föredrag om *Den australiska kvinnan*. Föredraget belystes genom skioptikonbilder. Det talrikt besökta mötet avslöts med samkväm, under vilket sång utfördes av fröken Astrid Akerholm, ackompanjerad av fröken Küpper.

Mariestads kretsen sammanträdde till årsmöte den 28 februari. Vid förrättat styrelseval utsågos till ordf. fru Marianne Ekman, till v. ordf. fru A. Florén samt till övriga ledamöter av styrelsen fru Karin Brock, fru Emelie Bergman och fröken Gerda Lindblom.

Till revisorer valdes fröken E. Sorgenfrei och fröken Sigrid Lundgren.

Till ombud för föreningen ^{att} närvara vid årsmötet i Stockholm den 24—26 april utsågos fru A. Florén med fröken Gerda Lindblom som suppleant.

Skellefteå kretsen hade den 28 februari sitt årsmöte. Till ledamöter av styrelsen återvaldes fröken Vera Fridner, ordf., fröken Lina Broman, v. ordf., fru Elina Larsson, sekr., fru Signe Munktell, v. sekr., och fru Anna Gordon, kassör. Revisorer blevo fruarna Lilly Andersson och Hildegard Snellman med fruarna Hetta och Greta Snellman till suppleanter.

På mötet följde samkväm.

Hälsingborgs kretsen. Till rättelse av en uppgift angående Hälsingborgskretsens styrelse i föregående häfte av Hertha få vi påpeka att fröknarna Maggi Platen och Anna Svensson avgingo ur styrelsen 1923 och ersattes av fruarna Aina Åkeson och Helga Sjunnesson; suppleanter blevo fruarna Sigrid Sjövall och Selma Högstedt-Olsson.

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av **Fredrika-Bremer-Förbundet**.
Redaktör: *Ellen Kleman*.

Förbundsmedlemmar erhålla tidskriften till ett pris av kr. 5:50, varvid prenumeration sker direkt genom **Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 48 Klarabergsgatan, Stockholm**. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris för postupplaga: $\frac{1}{1}$ år kr. 6:50; $\frac{1}{2}$ år kr. 3:50; $\frac{1}{4}$ år kr. 1:90. Lösnummer 65 öre. Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan II, Stockholm. Redaktions-tid: tisdagar och fredagar kl. 1—3. Allm. T. Norr 48 50, Riks 27 62. Expeditionen: kl. 11—4 varje söckendag. Allm. T. Norr 48 50, Riks 27 62.

Tidning för Lärarinnor

utkommer sedan 1898 med ett n:r i veckan.
Redaktris: *Anna Hammar dahl*. Adress:
Pipersgatan 9, Stockholm. Utgår till skolhusen,
speciellt å landsbygden, över hela Sverige. Kom-
munernas annonsorgan vid ledigförklarande av
skoltjänster.

FREDRIKA BREMER-FÖRBUNDETS BYRÅ

48 KLARABERGSGATAN 48

UPPLYSNINGSBYRÅN

RIKSTEL. 27 62.

ALLM. TEL. NORR 58 50.

ÖPPET 11—4.

*Uppllysningar lämnas rörande kvinnliga arbetsområden, ut-
bildningskurser, löneförhållanden m. m.*

INNEHÅLL.

De gifta kvinnornas medborgarrätt. Av *Mathilda Stäel von Holstein.*

Hälsingforskongressen.

Vad som fälles i riksdagens kamrar.

Två kungliga propositioner.

Fredrika Bremer-Förbundets årsmöte.

Ämbetsverken och 1921 års lönekommittés betänkande. II. Av *Elin Rheborg.*

Kringblick.

Kretsstyrelsemöte i Hälsingborg. Av *Astrid Gierow.*

Från F.-B.-F.-kretsarna.

Andrea Eneroths Högre Handarbetsseminarium

Kommendörsgatan 32, 1 tr. **STOCKHOLM** Allm. Tel. Östern. 16 18

Av Kungl. Maj:t godkänd högre lärarinnekurs på 1 eller 2 år.

Ettårig eller tvåårig lärarinneutbildning. Seminariet åtnjuter **statsanslag** och kan därför mottaga några frielever. **Ansökan** göres helst före den 1 juni till nytt arbetsår, som börjar 1 sept. Mottagningstid varje dag 12—1. Fullständigt prospekt sändes på begäran.

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDETS

— SJUKKASSA —

för bildade självförsörjande kvinnor

Expeditionen: **KLARABERGSGATAN 48** "

OBS.! Öppen endast tisdagar kl. $\frac{1}{2}$ 11— $\frac{1}{2}$ 1, fredagar $\frac{1}{2}$ 3—4. **OBS.!**